

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Ivana Machyniaka v právnej veci žalobcu **E. D.**, bývajúceho v M., proti žalovanému **J. Š.**, bývajúcemu v O., v konaní **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 7 C 22/2003, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 25. októbra 2004 č.k. 7 C 22/2003-33 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2006 č.k. 6 Co 286/2005-52,

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Okresného súdu v Čadci z 25. októbra 2004 sp. zn. 7 C 22/2003 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2006 sp. zn. 6 Co 286/2005 a vec vracia Okresnému súdu v Čadci na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Návrhom podaným 7. marca 2003 sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia 36 000 Sk titulom náhrady škody spolu s uplatnením cestovného, rozdielom medzi mzdou a nemocenským a trovami konania. Návrh odôvodnil tým, že 29. apríla 2000 asi o 18.15 hod. ho žalovaný udrel na chodbe pohostinstva U. päsťou do oblasti pravého oka, čím mu spôsobil odtrhnutie sietnice pravého oka, následkom čoho mu vznikla slepota pravého oka s dĺžkou pracovnej neschopnosti 8 týždňov.

Na základe návrhu žalovaného Okresný súd v Čadci uznesením z 2. júna 2003 č.k. 7 C 22/2003-14 prerušil konanie podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. do právoplatného rozhodnutia Okresného súdu v Čadci vo veci vedenej pod sp. zn. 3 T 220/2002, nakoľko v uvedenom trestnom konaní sa riešila otázka, ktorá mohla mať význam pre rozhodnutie súdu a to či žalovaný spôsobil žalobcovi ublíženie na zdraví, resp. či zo strany žalovaného nešlo o konanie v nutnej obrane.

Rozsudkom Okresného súdu Čadca z 28. októbra 2003 č.k. 3 T 220/2002-137, právoplatným dňa 25. februára 2004 bol žalovaný oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že predmetný skutok nie je trestným činom. Súd vyhodnotením vykonaného dokazovania dospel k záveru, že obžalovaný (žalovaný v občianskom súdnom konaní) konal v nutnej obrane.

Krajský súd v Žiline uznesením z 25. februára 2004 č.k. 2 To 627/2003-146 zamietol odvolanie okresného prokurátora. V uznesení konštatuje, že J. Š. je zo spáchania skutku priamo usvedčovaný iba výpoveďou poškodeného E. D.. Nikto zo svedkov nevidel, že by J. Š. udrel poškodeného do pravého oka, resp. nikto z nich nevidel udalosť, ktorá sa mala stať na chodbe pohostinstva. Z dokazovania je zrejmé, že samotný poškodený vyvolal incident tým, že napadol J. Š., pričom mal pri sebe nôž, ktorým sa mohol zahnať na J. Š., ako aj to, že poškodený išiel za obžalovaným do chodby pohostinstva s kameňom v ruke. Uvedené konanie poškodeného mohlo teda vyvolať u J. Š. dôvodnú obavu o svoje zdravie a život, pričom táto obava mohla byť posilnená aj tým, že poškodený bol pod vplyvom alkoholu. Ani závery znaleckého dokazovania jednoznačne neudávajú, že k odlúpeniu sietnice na pravom oku došlo na základe úrazu v predmetný deň. U poškodeného sú uvedené najmenej tri úrazy, ktoré majú súvislosť s poškodením pravého oka. Vzhľadom k vykonanému dokazovaniu mal krajský súd za to, že žalovaný skutok nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu a v súlade so zákonom a v zmysle zásady in dubio pro reo bol J. Š. spod obžaloby oslobodený.

Následne v občianskom súdnom konaní Okresný súd Čadca v konaní o náhradu škody rozsudkom z 25. októbra 2004 č.k. 7 C 22/2003-33 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13 000 Sk v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku s 9 %-ným úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od štvrtého dňa od právoplatnosti rozsudku až do zaplatenia. Návrh žalobcu na zaplatenie sumy 26 000 Sk v lehote troch dní

od právoplatnosti rozsudku s 9 %-ným úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od štvrtého dňa od právoplatnosti rozsudku až do zaplatenia zamietol. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd poukázal na spisový materiál Okresného súdu Čadca sp. zn. 3 T 220/2002 a vyššie spomenutý rozsudok z 28. októbra 2003 č.k. 3 T 220/2002-137 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 25. februára 2004 č.k. 2 To 627/2003-146, ktorým bolo odvolanie prokurátora zamietnuté. Okresný súd Čadca rozhodujúc o nároku na náhradu škody považoval za preukázané, že skutok sa stal tak, ako bol popísaný v citovanom rozsudku súdu v trestnom konaní a z tejto skutočnosti vyvodil v občianskom súdnom konaní záver, že žalovaný sa dopustil protiprávneho konania. Pokiaľ ide o zavinenie ako jednu z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaný (ako obžalovaný v trestnom konaní) bol oslobodený spod obžaloby vyššie spomenutým rozsudkom v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 25. februára 2004 č.k. 2 To 627/03-146 s tým, že skutok nie je trestným činom, pretože mu chýba formálna stránka zodpovednosti za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1, 3 Trestného zákona a to úmysel v dôsledku nutnej obrany. Mal preukázané, že skutok sa stal ale nebol trestným činom. V závere odôvodnenia rozsudku súd uviedol, že s poukazom na ustanovenie § 135 ods. 1 O.s.p. sa cítil byť viazaný rozsudkom Okresného súdu Čadca v rozsahu, že skutok spáchal obžalovaný J. Š., teda žalovaný v rozsahu definície skutku a v rozsahu či skutok je považovaný za trestný čin alebo nie a teda v rozsahu v akom boli naplnené formálne znaky trestného činu ublíženia na zdraví. V ostatných veciach sa súd necítil byť viazaný predmetným rozsudkom v trestnom konaní avšak pri vykonávaní dokazovania vychádzal aj z niektorých dôkazov a týmito dôkazmi podložil svoje závery.

Na základe podaného odvolania zo strany žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom z 29. marca 2006 č.k. 6 C 286/2005-52 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Čadci a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že okresný súd po vykonanom dokazovaní dospel k správne právnemu záveru, keď vyslovil, že žalovaný spôsobil žalobcovi škodu na zdraví z vedomej nedbanlivosti a za túto zodpovedá podľa miery svojho zavinenia. Krajský súd označil odvolanie žalovaného za nedôvodné, pričom tvrdenie žalovaného, že konal v nutnej obrane

podľa § 418 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) považoval za účelové. Podľa názoru Krajského súdu v Žiline žalovaný prekročil medze nutnej obrany, pretože provokácia zo strany žalobcu nebola takého charakteru, aby si vyžadovala taký charakter „obranu“, aký zvolil žalovaný. Krajský súd konštatoval, že žalovaný je oproti žalobcovi mladší, fyzicky zdatnejší, čo tiež vyvoláva pochybnosti o dôvodnosti nutnej obrany žalovaného, pričom aj za predpokladu, že by žalobca hrozil žalovanému útokom zo strany žalovaného nejde o nutnú obranu, lebo nebola primeraná povahe a nebezpečnosti útoku.

Proti označeným rozsudkom podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor, ktorý jeho prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzoval z ustanovenia § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. s odôvodnením, že prvostupňový i druhostupňový súd vykonali dokazovanie vychádzajúc takmer výlučne z obsahu trestného spisu zabezpečeného v trestnom konaní, v ktorom bol žalovaný ako obžalovaný oslobodený spod obžaloby z dôvodu konania v nutnej obrane, pričom procesné súdy v občianskom súdnom konaní vyhodnotili dôkazy zabezpečené v trestnom konaní v neprospech žalovaného bez toho, aby sami zisťovali okolnosti predmetného skutku a jeho priebeh. Hoci žalovaný v konaní poukázal na oslobodzujúci rozsudok v trestnom konaní, prvostupňový súd nevyhodnotil prípadne splnenie nutnej obrany podľa Občianskeho zákonníka. Navrhol preto označené rozsudky zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu v Čadci na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie proti napadnutým rozsudkom nižších súdov bolo podané včas a že ide o rozhodnutie proti ktorému je podľa ustanovenia § 243e ods. 1 O.s.p. tento opravný prostriedok prípustný, preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu v zmysle ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovanie zákonov, na čestné plnenie povinnosti a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 2 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, dbajú pritom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb.

Podľa § 3 Občianskeho súdneho poriadku občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. sú účastníci povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 135 ods. 1 tretia veta O.s.p. je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov a kto ich spáchal.

Podľa § 221 ods. 1 písm. a/, c/ O.s.p. v znení platnom do 31. augusta 2005 ak nie sú podmienky ani pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku, súd rozhodnutie zruší. Najmä ho zruší ak

- a) je odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. c/ alebo e/ a doplnenie dokazovania nemožno vykonať bez priesťahov (§ 213 ods. 2),
- b) rozsudok nie je preskúmateľný pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

Podľa § 221 ods. 2 O.s.p. v znení platnom do 31. augusta 2005 ak odvolací súd zruší rozhodnutie, vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alebo zastaví konanie, prípadne postúpi vec orgánom do právomoci ktorého vec patrí.

Podľa § 418 ods. 2 OZ tak isto nezodpovedá za škodu, ktorú spôsobil v nutnej obrane proti hroziacemu alebo trvajúcemu útoku. O nutnú obranu nejde, ak bola zrejme neprimeraná povaha a nebezpečnosti útoku.

Týmito ustanoveniami sa sudy v prejednávanej veci neriadili.

Povinnosťou súdu v konaní je zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Táto povinnosť je splnená v civilnom konaní postupom súdu v súlade s Občianskym súdnym poriadkom ako procesnou normou pri súčasnej zákonnej aplikácii hmotno-právnych predpisov.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol, že pri vykonávaní dokazovania vychádzal aj z niektorých dôkazov vykonaných v trestnom konaní, ktorými tiež podložil svoje závery. Pri posudzovaní protiprávnosti žalovaného sa okresný súd tiež oprel o rozsudok vydaný v trestnom konaní a súvisiaci spisový materiál avšak nesprávne vyhodnotil dôvody oslobodenia obžalovaného spod obžaloby a v tejto súvislosti stanovil nesprávne východisko pre ďalšie vyhodnotenie otázky zavinenia žalovaného.

Ak súd v trestnom konaní vyhodnotil konanie obžalovaného ako nutnú obranu podľa § 13 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 neskúmal vôľovú zložku jeho konania vo vzťahu k spôsobeniu škody poškodenému ale vo vzťahu k jeho konaniu smerujúcemu k odvráteniu útoku.

Okresný súd v občianskom súdnom konaní potom zavinenie žalovaného vyhodnotil ako vedomú nedbanlivosť. Tento svoj názor však bližšie neodôvodnil a nepodložil. Je nesporné, že otázku zavinenia a protiprávnosti konania žalovaného si mal súd vyhodnotiť samostatne a mohol sa aj odlíšiť od záverov trestného konania, avšak mal za tým účelom vykonať riadne dokazovanie a svoje právne závery mal presvedčivo odôvodniť.

Okresný súd v občianskom súdnom konaní však prípadne splnenie podmienok nutnej obrany podľa § 418 ods. 2 OZ ani neskúmal. Pri vyhodnotení protiprávnosti konania sa obmedzil iba na opis predmetného skutku vyplývajúci z rozsudku v trestnom konaní bez toho, aby skúmal a v dokazovaní vyhodnotil ďalšie okolnosti za ktorých k predmetnému skutku

došlo a ktorých pre skúmanie bolo pre správne posúdenie veci a rozhodnutie nevyhnutné. Krajský súd v Žiline v odôvodnení svojho rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu dokonca konštatoval, že žalovaný v predmetnej veci prekročil medze nutnej obrany. Ani v tomto prípade však krajský súd nevychádzal z riadneho dokazovania, pričom nie je zrejmé ako sa vysporiadal so skutočnosťou, že žalovaný mal odvracať útok žalobcu, ktorý útočil so zbraňou. Krajský súd tiež poukazoval aj na iný skutok (ktorý sa stal 10. novembra 1999), ktorý však nebol predmetom nároku uplatňovaného v žalobnom návrhu.

V predmetnej veci oba súde vykonali dokazovanie vychádzajúc takmer výlučne z obsahu trestného spisu zabezpečeného v trestnom konaní, v ktorom bol žalovaný ako obžalovaný oslobodený spod obžaloby z dôvodu konania v nutnej obrane. V občianskom súdnom konaní vyhodnotili dôkazy zabezpečené v trestnom konaní v neprospech žalovaného bez toho, aby sami zisťovali okolnosti predmetného skutku a jeho priebeh. Hoci bol žalovaný v trestnom konaní oslobodený, prvostupňový súd nevyhodnotil prípadne splnenie podmienok nutnej obrany podľa Občianskeho zákonníka a tieto nedostatky neodstránil ani odvolací súd.

Aj keď je súd v občianskom súdnom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin, musí vychádzať aj z iných rozhodnutí vynesenej v trestnom konaní a dbať na to, aby sa s nimi nedostal do rozporu. Aj keď je teda súd v občianskom súdnom konaní výslovne viazaný len odsudzujúcim rozsudkom vynesenej v trestnom konaní, nemôže ponechať ani bez povšimnutia oslobodzujúci rozsudok, ak sa v ňom konštatuje, že skutok z ktorého sa vyvodzuje nárok na náhradu škody nespáchal žalovaný a pod. (R 127/97).

Keďže v občianskom súdnom konaní neboli súde výslovne viazané predmetným rozhodnutím v trestnom konaní, bolo o to viac dôvodné, aby dôsledne preskúmali a dokazovali okolnosti predmetného skutku a podrobne odôvodnili, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili.

Rozhodnutia súdov v občianskom súdnom konaní vo veci sú v zrejmom rozpore s rozhodnutiami súdov v trestnom konaní.

Na základe vyššie uvedených skutočností je preukázané, že konanie prvostupňového ako aj druhostupňového súdu bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Tieto skutočnosti založili opodstatnenosť mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. Preto rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie Okresnému súdu v Čadci (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.) s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozsudku je preň záväzný, pričom v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: